

Lampaanvilla hyötykäyttöön

Yksi lammas tuottaa vuodessa noin 2-5 kiloa villaa sen rodusta ja koosta riippuen, useimmiten lihantuotannon sivuvirtana. Suomalainen villa on puhdasta ja ekologista: se ei sisällä ympäristöä saastuttavia mikro-muoveja, kuten fleece tai coretex sisältää, ja sen käsittelyssä kemikaalien käyttöä valvotaan tiukasti. Suomalaisen villan arvostus on tällä hetkellä alhaista, mikä näkyy villan tuotannon kannattamattomuutena. Eri lammasrotujen villat eroavat toisistaan paljon ja myös lampaiden yksilölliset erot villojen suhteen ovat suuria. Jotkin rodut, kuten suomenlammas, ovat luonnostaan eri värisiä ja niistä saadaan eri värisiä villoja ilman erillistä värjäämistä. (1).

Villan laatuun vaikuttaa

- Eläimen ruokinta
- Eläimen perimä
- Kerintätiheys ja ajankohta
- Ympäristön olosuhteet
- Villan ominaisuudet, kuten tapulit ja niiden muodostus (2.)

Villan käyttökohteita voi olla

- Eri vahvuiset villalangat, hienoista karkeisiin
- Huovutuslevyt
- Kudontahahtuvat
- Täytevillat (1.)
- Hoitotuotteet (3).

Kehräämölle vai hävitykseen?

Kehräämölle soveltuva villa on mahdollisimman puhdasta ja roskatonta. Se on pituudeltaan vähintään 5 senttimetrin mittaista, pehmeää ja mieluiten kiharaa. Karitsojen villat tulee erotella aikuisten lampaiden villoista ja tämän jälkeen lajitella vielä värien ja laadun mukaisesti. Kehräämölle

ei oteta vastaan likaista, liian lyhyttä tai vanuttunutta villaa, joka luokitellaan jätevillaiksi. Villan kerintään ja lajitteluun on hyvät ohjeet Suomen lammasyhdistyksen verkkosivuilla. (4).

Jätevillankaan ei tarvitse mennä hävitykseen, sillä likaisesta ja vanuttuneesta jätevillasta on ulkomailla tehty esimerkiksi pellettejä, joita on käytetty viljelyksien lannoitteena ja kasvien kasvualustana. Asiasta löytyy lisätietoa englanninkielellä Small Farm Canada -lehden verkkosivuilta (5).

Panostus villan tuotantoon yhteistyöllä kannattaa

Villan tuotantoon panostaminen lisää villan määrää ja parantaa sen laatua. Tuotteistamisen kannalta laatulanka antaa mahdollisuuksia luoda laadukkaita, markkinointiin hyvin soveltuvia tuotteita. (1). Kannattavuuden parantamiseksi lampureiden kannattaisi luoda laajempia yhteistyöverkostoja, joita hyödyntämällä esimerkiksi villan keräilyn ja logistiikan kustannukset jakautuisivat useammalle. Yhteistyö lisää myös vertaistukea ja keskustelua, joka usein synnyttää uusia ideoita oman arjen puurtamiseen. Mikäli muualla ei toisiin lampureihin törmää, voi yhteistyö olla helppo aloittaa, vaikka hankkeiden tarjoaman toiminnan kautta.

Lähteet ja lisää tietoa aiheesta

1. Puntila, M-L. 2010. Villa. Jokioinen. <https://lammasyhdistys.fi/wp-content/uploads/2016/03/villamoniste.pdf>
 2. Villaketju kuntoon. 2019. Artikkelit Tosilampurin tietolaari -hankkeen LammasWiki -verkkosivustolla. http://www.lammaswiki.fi/doku.php?id=lammaswiki:villaketju_kuntoon
 3. Almila, A-M., Collin, R., Hänninen, K., Karjalainen, H., Kiuru, M., Koukkula, R., Nousiainen, A-L., Rahkola, E., Rautajoki, P., Remes, P. & Tuovinen, H. 2008. Lapin lampolasta terveystuotteeksi. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan julkaisuja C, Katsauksia ja puheenvuoroja 33. Toim. H. Tuovinen. Rovaniemi: Lapin yliopisto. https://lammasyhdistys.fi/wp-content/uploads/2019/02/hoitava_villa.pdf
 4. Villan kerintä ja lajittelu. N.d. Hyvä Lammas! -hankkeen kerintä ja villan lajitteluesite. https://lammasyhdistys.fi/wp-content/uploads/2016/03/Hyva_Lammas_esitevilla_netti.pdf
 5. Wallace, J. 2017. Sheepish gardeners: Uses for wool in the field. Artikkelit Small Farm reader -lehden verkkosivuilla. <https://www.smallfarmcanada.ca/news/Research%20Notes/sheepish-gardeners-uses-for-wool-in-the-field/>
- PÄMÄ-info: Lammastalous 8.5.2019. Videotallenne PÄMÄ-hankkeen lammastalouden sivuelinkeinoja käsittelevästä infotilaisuudesta. <https://www.youtube.com/watch?v=xqOPAI8XnTQ>